

A vesztes háború, az évek tartó nélkülözés, a hiábavaló áldozatok politikai válságot idéztek elő. Császy László, a helyi hetilap szerkesztője így írt erről: „A háború kovásza megkezdte erjesztő munkáját...Ki gondolta volna évekkal ezelőtt, hogy ide jutunk, ki hitte volna, hogy az a határtalan lelkesedés, amely négy évvel előbb olyan elemi erővel tört ki, négy év vér és erővesztése, folytonos győzelmi mámore után belső bomlások kovászává alakuljon át... immár bomladozik is a régi világ, hogy annak romjain megszülessék egy új, amelyben mindenki megtalálhassa a neki megfelelő helyet...Düledeznek a régi bálványok kihalóban a korhadt eszmék.”⁶⁵

A háború a megyében kb. 2000 ember életét követelte, Kisvárdának 78 embert kellett gyászolnia. A háborús emlékek összegyűjtésére többször történt felhívás, mondván, hogy ezek egykor történeti értékek lesznek, a nemzeti érzést fogják majd erősíteni.⁶⁶

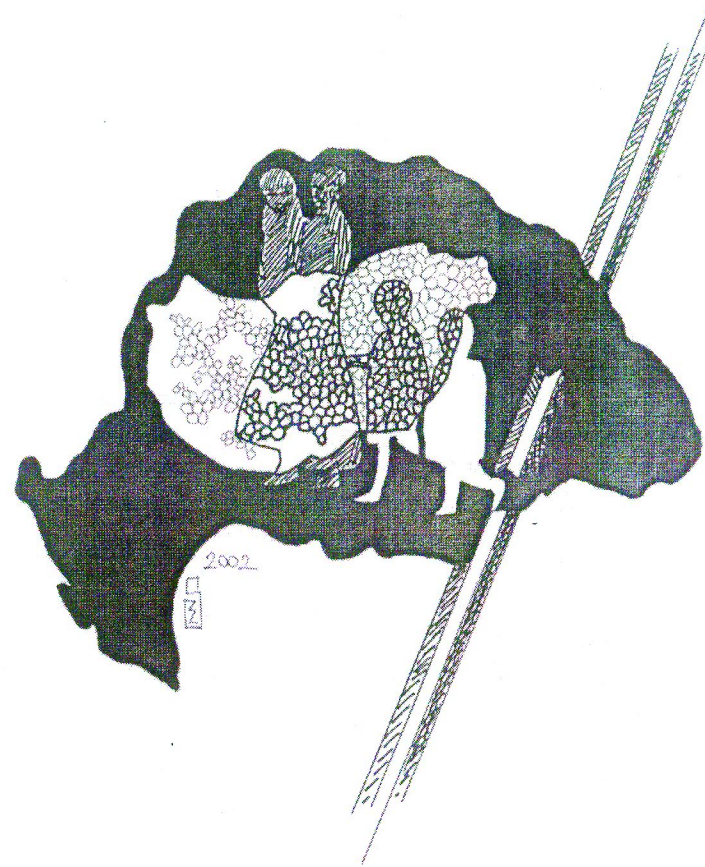
Az elesett hősök emlékének megörökítésére is több próbálkozás történt, az utolsó 1918-ban, amikor a gimnázium az önképzőkörének ünnepélyéből képződött jövedelem egy részét, 2000 koronát adott át arra a célra a községnek, hogy ez képezze alapját a világháborúban elesett hős katonák emlékét megörökítő szobornak, alkotásnak. Ehhez az összeghez várták a további felajánlásokat. Az önképzőkör 10 éves határidőt tűzött ki a feladat megvalósítására.⁶⁷ Akkor még sokan reménykedtek abban, hogy majd egy monumentális emlékmű valósul meg.

Az elhaltak emlékének megőrzése érdekében több minden történt. A kisvárdai zsidóság a saját közösségéből elhaltak nevét emléktáblán megörökítette, ez ma is látható a Rétközi Múzeumban. Ismerünk egy olyan tablót, amelyen a kisvárdai elhunytak fotói szerepelnek, a megye kiadta a világháborúban elesettek megyei hősök névsorát tartalmazó könyvet, de Kisvárdán nem épült fel az emlékmű. Csak 1990-ben, a temetőben épült fel a Vincze István által tervezett emlékhely, ahol az első világháborús halottak is kaptak egy táblát.

⁶⁵ y: Erjedés: F. H. 1918. 44. sz. 1. p.

⁶⁶ Jegyzetek: F. H. 1915. 5. sz. 1. p.

⁶⁷ Hősök emlékszóbra: F. H. 1918. 16. sz. 1. p.

Hontalanság